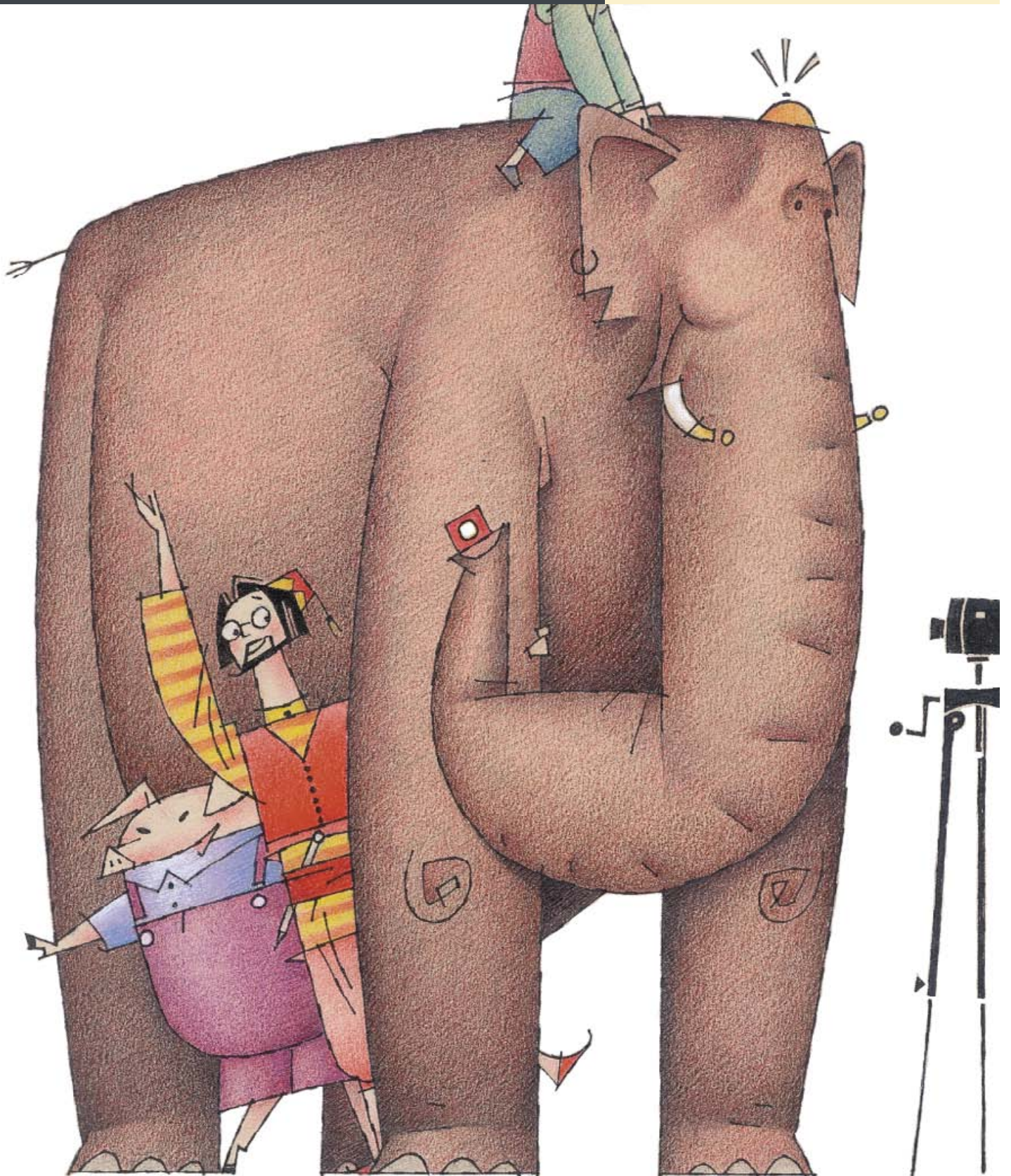

La màquina dels contes

Carles Cano

Propostes didàctiques

Elaborades per
Rosa Mengual

LA MÀQUINA DELS CONTES

DESCRIPCIÓ

Autor: *Carles Cano*

Il·lustracions: *Paco Giménez*

Edicions Bromera / Alzira, 2002

Col·lecció: «L'ELEFANT», núm. 4

Format: 13 × 20,5 cm, 64 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 9 anys. Tant pel vocabulari, gens dificultós, com per les històries senzilles i enginyoses, el llibre és especialment adequat per a lectors i lectores dels primers cicles de l'educació primària. A més, el fet de presentar-se en forma de recull de relats breus contribueix a facilitar la lectura fins i tot als menys aficionats.

RESUM ARGUMENTAL

Benipoquet es un poble menut on no passa mai res d'emocionant. Però un bon dia, de sobte, apareix a la plaça un aparell estrany de ferralla i de molts colors. Aquest artefacte misteriós dóna lloc a tota mena d'elucubracions entre els benipoquetans sobre què deu ser o no: un bolet gegant, una oficina de turisme, un caixer automàtic, un quiosc de llimonades... El cas és que tot el poble s'hi acosta en curiositat, i aleshores, la màquina parla: mitjançant un rètol lluminós es presenta com la «MÀQUINA DELS CONTES», i a partir d'aquest moment es dedica a escopir històries a qui vol, i quan vol.

Les històries que ixen de la MÀQUINA DELS CONTES són regals per als avorrits benipoquetans. La primera és per a Paquito, un il-

lustrador molt lent, a qui se li amuntona la faena. La màquina li regala la història d'un dibuixant feliç i amb barba, però molt lent, que pateix l'assetjament del Gran Impressor, que pretén posar-li terminis molt ajustats per a lliurar dibuixos, a canvi de diners o de la vida, si no els compleix.

A partir d'aquesta història, la màquina en fabrica més, com la que regala a un xiquet que no recorda els seus somnis, i unes altres, on els personatges són diversos: un elefant de circ que es fa trapezista per amor, una escola que cap en una caixeta de mistos, i un porquet espavilat que inventa un menjar apetitós, el «Llop farcit de torró al forn».

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El tema principal de *La màquina dels contes* és la facilitat que té l'ésser humà per a trobar l'alegria en coses menudes. En aquest cas, l'aparició d'una màquina alegre la vida d'un poble ensopit, simplement perquè es tracta d'un fet inesperat, i el torna a sumir en la tristesa quan desapareix. Tanmateix, aquesta desaparició propicia que els benipoquetans assumisquen la responsabilitat de ser ells els qui s'encarregaran de fer el que feia la màquina, que no és altra cosa que proporcionar-los «parcel·les» de fantasia en forma d'històries. És a dir, que tots som capaços, si ens ho proposem, de solucionar els nostres problemes.

A pesar de la senzillesa de la història, s'hi troben una gran diversitat d'actituds i de maneres d'actuar dels personatges, que permeten una òptica formativa. Des d'aquest punt de vista, el llibre pot ser realment interessant i aprofitable, si se'n fa un ús escolar i didàctic, perquè permet abordar alguns temes tan interessants com:

- L'existència de la diversitat com un fet enriquidor.
- La manera de viure d'abans i la d'ara.
- Els estereotips al voltant de les coses que no ens semblen normals.
- El valor de l'amistat i la confiança.
- Les històries de la tradició oral.
- El valor de la fantasia i la imaginació.

L'AUTOR

Carles Cano va nàixer l'any 1957. És un dels primers autors valencians que, en els inicis dels anys huitanta, es dedicà a la literatura infantil. L'any 1983 publicà *Les aventures de Potaconill* en la Federació d'Entitats Culturals del País Valencià, obra amb què havia quedat finalista del Premi Enric Valor, i, des d'aleshores, no ha parat de contar-nos històries ben fantàstiques.

L'any 1985, publicà les *Llegendes del Sol i de la Lluna* i *Pericot Rodaire Voltamón*; l'any 1986, *La fada pastissera* i *L'últim dels dracs*, i l'any 1987, *Contes rosegats*.

La seua obra ha sigut, en part, traduïda al castellà i l'autor és, sens dubte, un dels nostres escriptors de literatura infantil i juvenil més representatius.

Altres obres d'aquest autor són: *La gallina que pogué ser princesa*; *Història d'una recepta*; *Els viatges de Pericot*; *En què es diferencien el blanc i el negre?*; *Contes per a tot l'any*; *Capgirell, l'illa gran*; *L'arbre de les fulles DIN A-4*; les de la sèrie *No vull...* (*No vull anar a l'escola*, *No vull menjar*, *No vull posar-me aquesta roba*, *No vull banyar-me*, *No vull dormir*) i, finalment, *La màquina dels contes*.

L'IL·LUSTRADOR

Paco Giménez Ortega va nàixer a València el 1954 i des que va il·lustrar el llibre de Carles Cano *Les aventures de Potaconill* (1983) es convertí en un dels il·lustradors més importants del País Valencià. Fa dibuix publicitari, il·lustració d'histories i disseny gràfic. A més, ha fet exposicions a la biennial d'il·lustració de Bratislava i va obtenir el premi Lazarillo del Ministeri de Cultura l'any 1988. Entre els llibres que ha il·lustrat cal destacar els següents: *Gasan i el lleopard* (1984), *Pericot Rodaire Voltamón* (1985) i *La fada pastissera* (1986).

En Edicions Bromera, a més de *La màquina dels contes*, ha il·lustrat *Dragomon*, *Sherlock Holmes i el constructor de Norwood*, *La vida del cèlebre emperador Abraham Tonelli*, *Un pintor molt guai* i *Llegendes del Sol i de la Lluna*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura ha de ser una tasca lúdica, atractiva i interessant, i no una excusa per a treballar altres tipus de matèries i objectius. Per tant, no s'ha d'abusar dels treballs complementaris obligats.

La nostra col·lecció, en atenció a aquest principi, s'ha decidit a no incloure seus llibres cap proposta de treball. No obstant això, s'ha de reconèixer que la lectura d'un llibre pot funcionar també com a punt de partida i projecte de treball d'un conjunt d'activitats que no són ja pròpies de l'acte lector, però que el potencien i l'enquadren en un marc significatiu més ampli.

Aquest tipus d'activitats s'hauria de fer només en cas d'utilització pedagògica conjunta del llibre per part d'un grup d'alumnes, però no haurien de ser mai una excusa per a treballs individuals amb la finalitat de controlar i d'avaluar el grau de comprensió lectora aconseguit per l'alumnat.

Les activitats, d'altra banda, no haurien de ser pesades ni avorrides. Poden ser, i han de ser, divertides i estimulants. Això significa també que s'han d'enllestir tenint en compte els objectius educatius i les capacitats de l'alumnat a qui s'adrecen.

A més a més, hem de ressaltar que la motivació és un factor important per a un bon aprenentatge i és necessari que funcione en tot moment. Per això, les activitats han d'estar relacionades entre si i no s'han de plantejar mai com a treballs aïllats. Convindria, amb aquesta finalitat, planificar diverses estratègies que fomentaren l'interès, tant abans com durant o després de la lectura.

Abans de la lectura del llibre es poden fer una sèrie d'activitats que preparen el camí i que aconseguisquen, a poc a poc, crear el desig de conèixer una obra literària determinada. En el cas concret de *La màquina del contes* es poden fer, abans de la lectura, les activitats següents:

- Presentar el llibre que es pretén proposar com a lectura comuna de la classe i explicar-ne algunes de les característiques, però sense arribar a contar-ne l'argument.
- Presentar, per part del professorat, l'autor del llibre i proposar que els alumnes busquen en la biblioteca de l'aula o del centre altres obres de Carles Cano.

A partir d'aquesta activitat, es pot organitzar una exposició dels distints llibres de l'escriptor a la classe. Naturalment, amb les aportacions dels exemplars que tinguen els alumnes.

–Agafar el llibre *La màquina dels contes* i fullejar-lo. Fixar-se, per exemple, en la coberta, en el tipus de lletra i de paper, en els dibuixos, en la maquetació, en l'índex i en la coberta posterior. Comentar si resulta agradable o no.

–Llançar hipòtesis sobre quin tema pot tractar i si resultarà interessant.

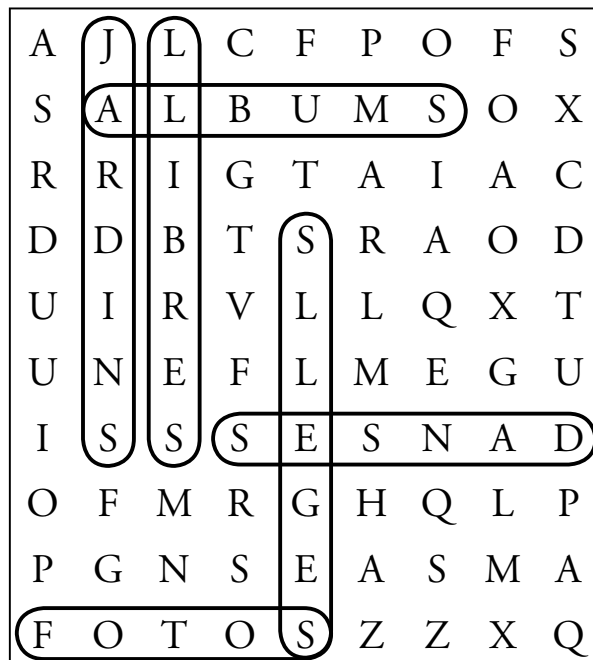
Durant la lectura de l'obra, sobretot si es fa col·lectivament a la classe, es poden fer també comentaris a fi d'aprofundir en el significat de certs passatges i en el motiu d'algunes descripcions. En aquest sentit, *La màquina dels contes* és un llibre ideal per a ser llegit de manera col·lectiva a la classe, perquè és ric en comentaris que poden provocar la reflexió i el debat.

Finalment, després de la lectura és quan podem fer la majoria de les activitats suggerides en les *Propostes de treball* següents. No obstant això, caldria tenir en compte que tampoc no seria massa convenient tractar de fer-les totes de manera exhaustiva, perquè aquestes no s'han d'interpretar com a úniques i obligatòries.

Més encara, seria necessari que les seleccionàreu d'acord amb els interessos dels vostres alumnes i tenint en compte que el plaer de la lectura va molt sovint associat al plaer de l'escriptura i això fa que qualsevol treball en aquest sentit potencie també la primera. Per això, és positiu que la professora o el professor aprofiten els textos del seu alumnat per a confeccionar llibres propis o per a preparar l'elaboració de la revista escolar.

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES*

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 6

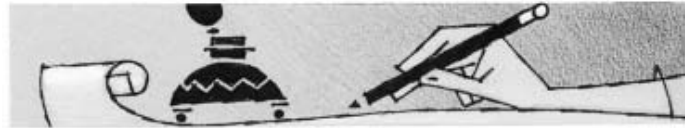

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:
 AUTOR:
 IL·LUSTRADOR:
 EDICIONS BROMERA
 COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Enllaça cada història amb el seu protagonista i indica quin és l'assumpte del conte.

TÍTOL	PROTAGONISTA O PROTAGONISTES	ASSUMPTE
«El dibuixant feliç»	Tres porquets	Es busquen la vida pel món.
«El somni més bonic»	L'elefant	L'escola del poble és minúscula.
«El major espectacle del món»	Rosa	El dibuixant treballa molt d'espaiet.
«La caixeta de mistos»	Un xiquet	S'enamora d'una trapezista.
«Els tres porquets de Xixona»	Un dibuixant	Un xiquet no aconsegueix acabar els somnis.

2. *La màquina dels contes* és un llibre format per cinc històries. Quina és la que més t'ha agradat? Anota'n el títol i digues per què t'ha agradat tant.

.....

3. Després conta-la amb les teues paraules, és a dir, fes-ne un resum breu.

.....
.....
.....
.....

4. Què penses del llibre? Digues si t'ha agradat molt o poc i fes-ne una recomanació argumentada als teus companys.

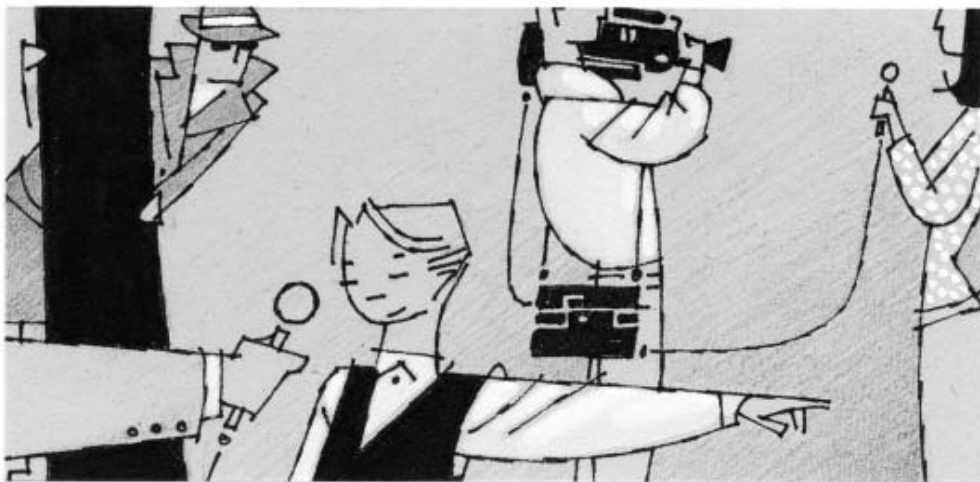
.....
.....
.....
.....

5. On t'agradaria que apareguera la màquina? Per què?

.....
.....
.....

6. Com reaccionaries si la màquina aterrara de sobte enmig de la plaça del teu poble?

.....
.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Imagina que ets periodista i has d'escriure una ressenya del llibre. Quines coses diries, a banda de les que has posat en la fitxa? Respon a aquestes preguntes.

–Quin és l'argument?

.....
.....
.....

–Quins detalls del llibre t'han paregut interessants?

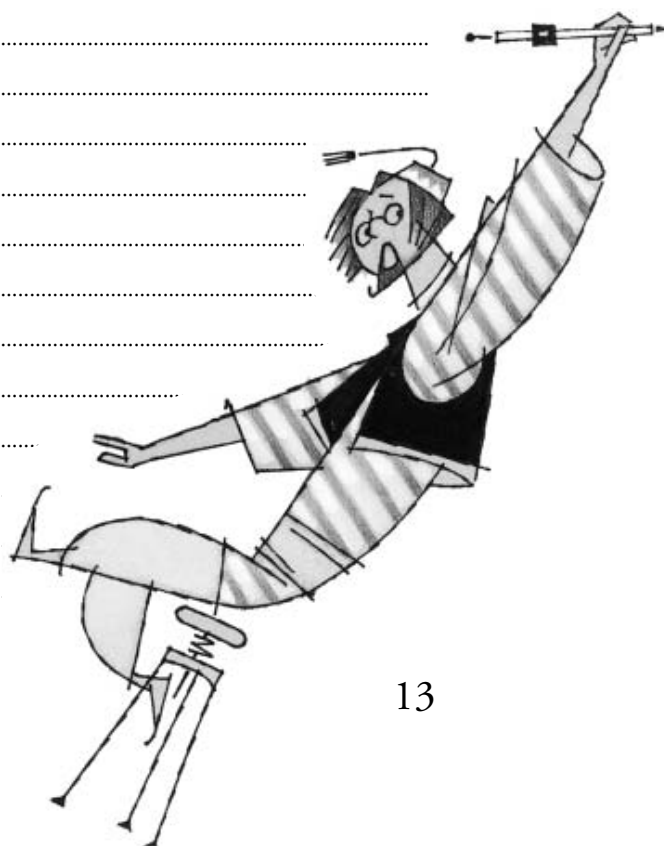
.....
.....
.....

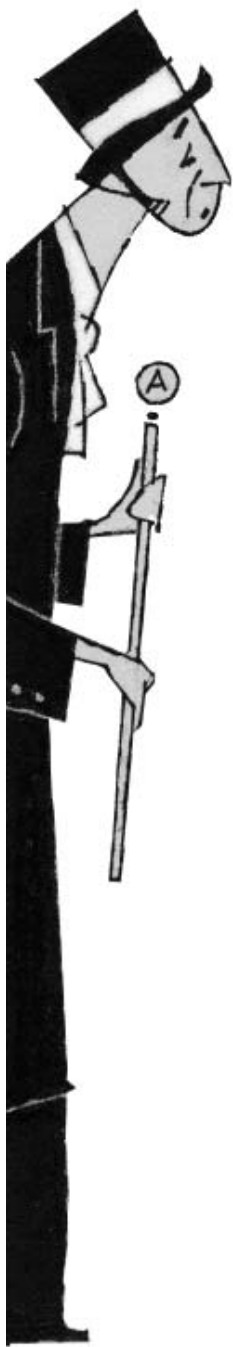
–Quina és l'escena més divertida, segons tu?

.....
.....
.....

2. En el primer conte, «El dibuixant feliç», la dona ajuda el dibuixant per mitjà d'un estratagema paregut a un joc molt conegut. Torna al conte per a esbrinar quin és aquest joc, i explica com s'hi juga.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Explica, amb l'ajuda del diccionari, el significat de les expressions subratllades que apareixen en el llibre.

L'alcalde feia cara de pomes agres.

.....
Ja anaven tots a escampar el poll.

.....
Passaren sense pena ni glòria.

.....
El xicot anava cuitet i calentet d'orella.

.....
Els espies apuntaven fil per randa.

.....
Rebentà com una botifarra.

4. Anota quatre característiques que descriuen:

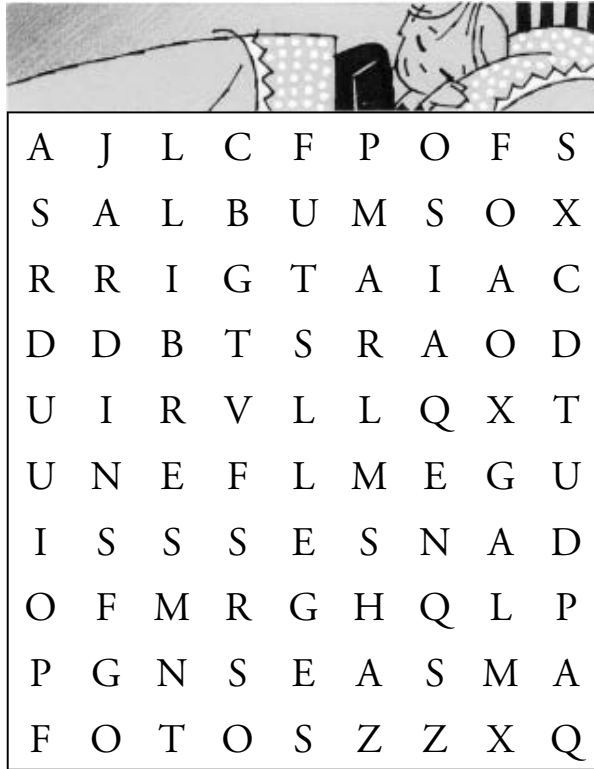
Paquito, el dibuixant:

Rosa, la mestra:

L'elefant trapezista:

5. Dibuixa l'escena o el personatge que més t'haja agradat del llibre.

6. El xiquet somiador va passar una bona estona buscant somnis. Busca tu, en aquesta sopa de lletres, els llocs on no els va trobar.

7. Demana a alguna persona gran del teu entorn que t'explique algun costum de quan era menut o menuda. Creus que es vivia millor o pitjor que ara?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Tria els dos personatges que més t'hagen agradat del llibre, i imagina'ls en un altre lloc. Què hauria passat, per exemple, si la trapezista i l'elefant s'hagueren conegut en una illa deserta? Escriu-ho i, en acabant, proposa al professor o professora muntar un concurs de narracions breus. Podeu fer un recull i enquadernar-lo per a la biblioteca de la classe.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Recorda la història «El major espectacle del món». Series capaç de posar-li un altre títol? Fes-ho, i explica els motius de la teua elecció.

.....

.....

.....

10. Un dels contes que regala la màquina es diu «El somni més bonic». De segur que tu també somies. Explica breument quan vas tenir l'últim somni que recordes i de què tractava. Pots seguir aquesta guia:

Quant de temps fa que tingueres el somni?

.....

Era un somni de por, de felicitat, d'amor, del futur, del passat...?

.....

Què va passar al principi?

.....

I després?

.....

Com va acabar?

.....

Com et vas sentir?

.....

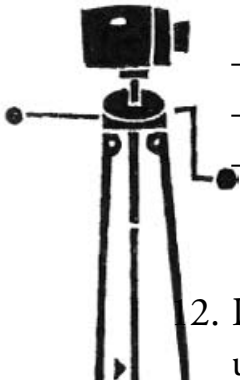
11. Proposa al professor o professora i als companys fer el llibre dels somnis. Heu de seguir aquests passos:

–Cadascú redacta el seu somni en un full en blanc, i li posa un títol amb lletres ben boniques.

–Després cal il·lustrar els fulls, amb dibuixos o fotos.

–Quan estiguen tots il·lustrats, cal fer les cobertes del llibre.

–Finalment, s’ha d’enquadernar el material: amb una espiral de fil d’aram, amb cordellets de llana o de fil d’empalomar.

2. Demana a alguna persona major del teu entorn que t’explique un conte de quan ell o ella era menut o menuda. Copia’l i llig-lo als teus companys. També pots gravar-lo en una cinta de casset, llegit per la persona que te l’ha contat, dibuixar-lo com si fóra un còmic o escenificar-lo amb alguns companys.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

13. Observa el dibuix de la pàgina 46, on televisions de països diversos entrevisten Paquito. Quines preguntes creus que li deuen estar fent? Redacta una entrevista com si fores el reporter d'una cadena televisiva important.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. El porquet espavilat de l'última història es fa ric gràcies a una recepta que té molt d'èxit. Quina és? Inventa la llista dels ingredients i la manera de preparar-la: potser el teu futur és dedicar-te a la restauració!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

